

Bostadslöshetsstrategi och bostad först i Finland

Peter Fredriksson

Göteborg 14.06.2019

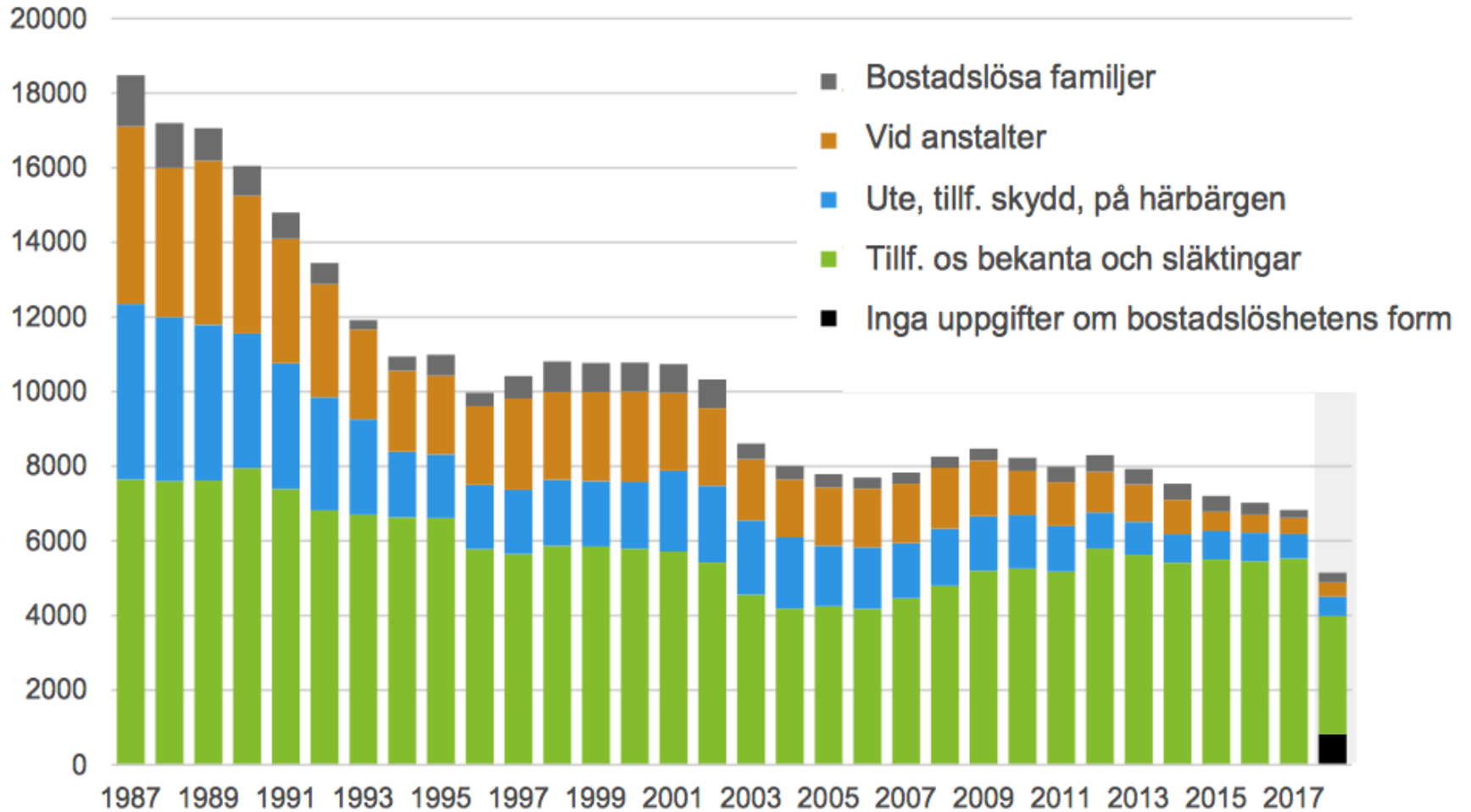

Lehti

Lehti
KUVA

Bostadslösheten i Finland 1987 - 2018

HISTORIA AV BOSTADSLÖSHET – STIGBEROENDE, KONTINUITET, AVBRYTNINGAR

▪ EFTER KRIGET

Undantag – bostadskris, ransonering av bostäder, fattigvården tar hand om bostadslösa (1945 – till mitten av 1950-talet)

▪ INKREMENTAL TRANSFORMATION

Bostadslösheten blir en samhällelig fråga (från slutet av 1960-talet till slutet av 1970-talet)

▪ RADIKAL TRANSFORMATION – TILLKOMST AV DEN MODERNA BOSTADSLÖSHETSPOLITIKEN

Bostadslöshetspolitiken kopplar ihop både allmänna och speciella bostadspolitiska och socialpolitiska instrument (från början av 1980-talet till 2005 - 2006)

▪ GENOMBROTT AV BOSTAD FÖRST – NY TRANSFORMATION (2008-2015) ?

Boende och stödet grundar sig på ett radikalt nytt tänkande och praktik

Vem är bostadslös, vem är långtidsbostadslös ?

BOSTADSLÖSHET

- Ute, trapphus, s.k. skyddshärbärgen etc.
- Natthärbärgen eller inkvarteringsrörelser
- Olika anstalter
- Fångar som frigges utan bostad
- Tillfälligt hos bekanta och släktingar

LÅNGTIDSBOSTADSLÖSHET

- En långtidsbostadslös är en person vars bostadslöshet på grund av sociala eller hälsomässiga skäl har dragit ut på tiden eller hotar dra ut på tiden i över ett år, eller en person som har varit bo- stadslös upprepade gånger under de tre senaste åren.

Vad behövs ?

1. Strategi – ofrånkomliga element

- Målsättning
- Produktion och utbud av rimligt prissatta hyresbostäder
- Individuell stöd
- Bostad Först
- Prevention

2. Sättet att implementera förutser innehållet av transformation

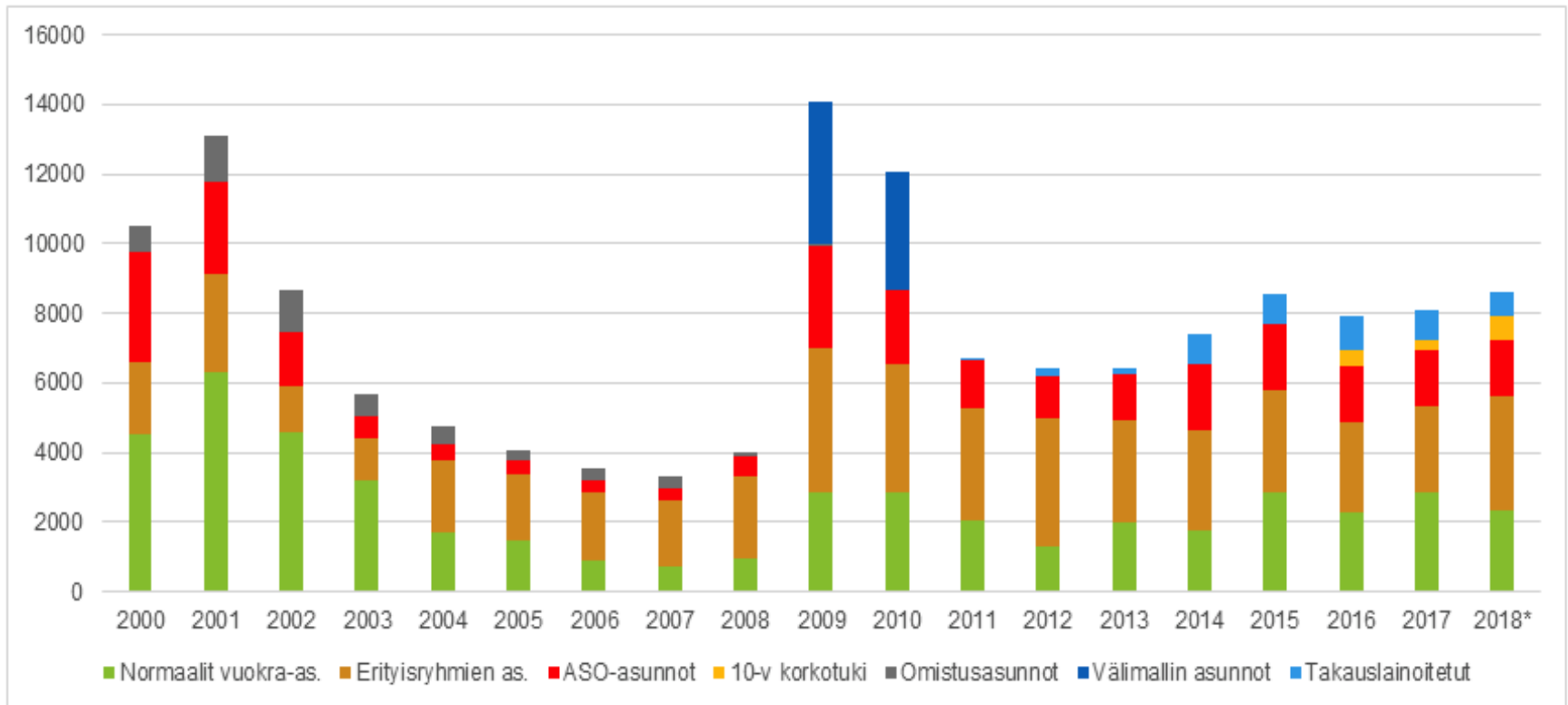
- Omfattande samarbete och engagemang
- Stöd av professionell personal
- Lära att skapa förändring
- Målmedveten och flexibel ledarskap

Minister Vapaavuori (Finland, 2016)

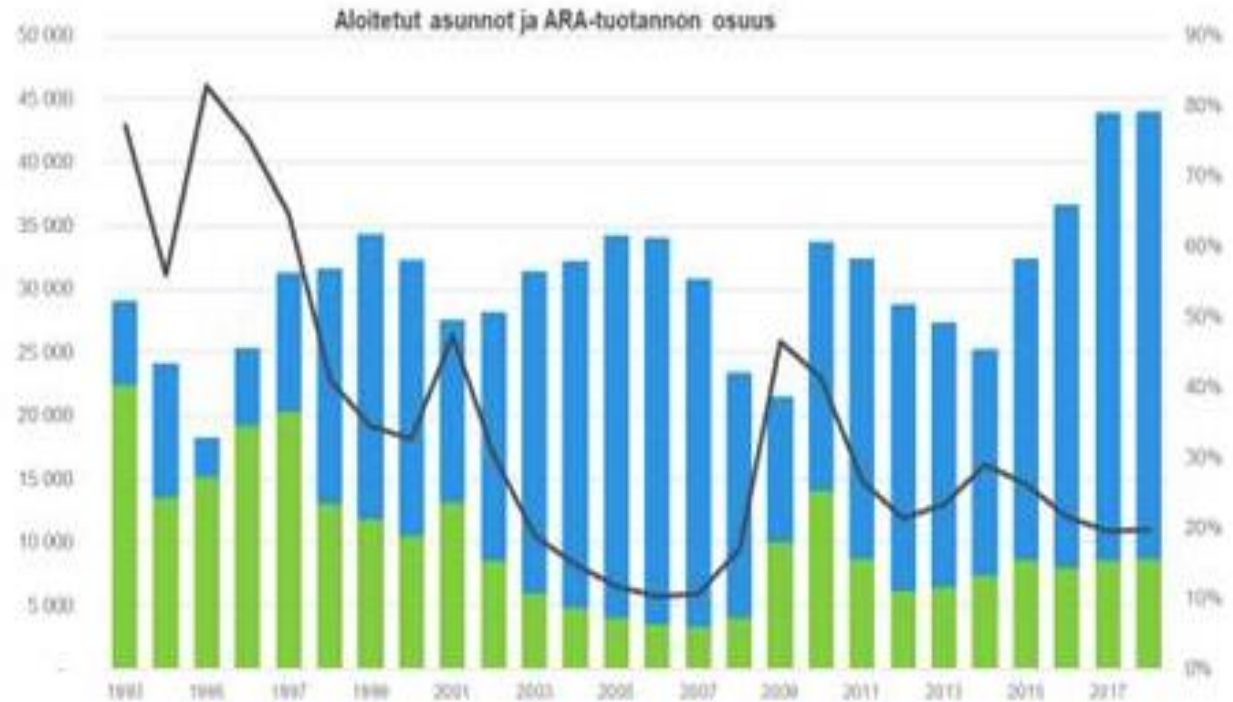
” We changed our mind setting: starting point in Housing First – principal is that first of all you have to provide for a person with many problems a permanent apartment, home, which brings better opportunities to solve other problems.

We took also a strong operative attitude in implementing the programme. We made contract with biggest cities on several thousand new flats, integrated housing and social and health care services in the same complex, we were determined to make a big transformation and we were quick in intervening in slips”

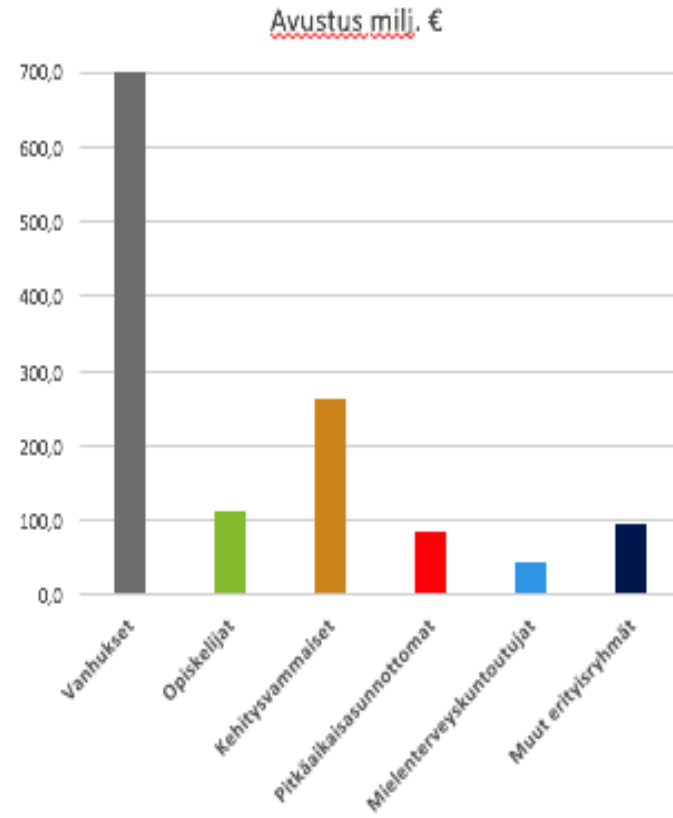
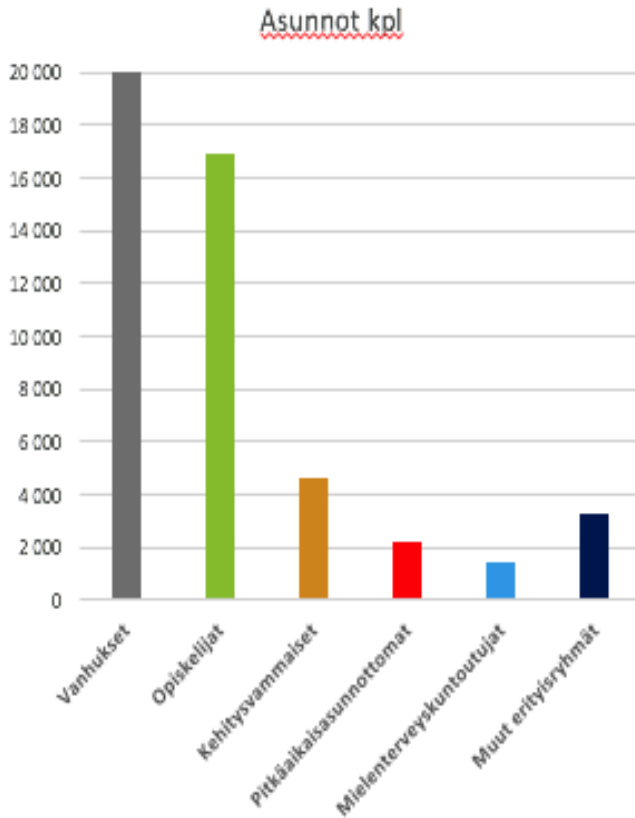
Statsstödda ARA-bostäder 2000 – 2018: normala hyresbostäder (GRÖN), hyresbostäder för speciala grupper (BRUN), hyresbostäder med statens garanti (LJUS BLÅ)

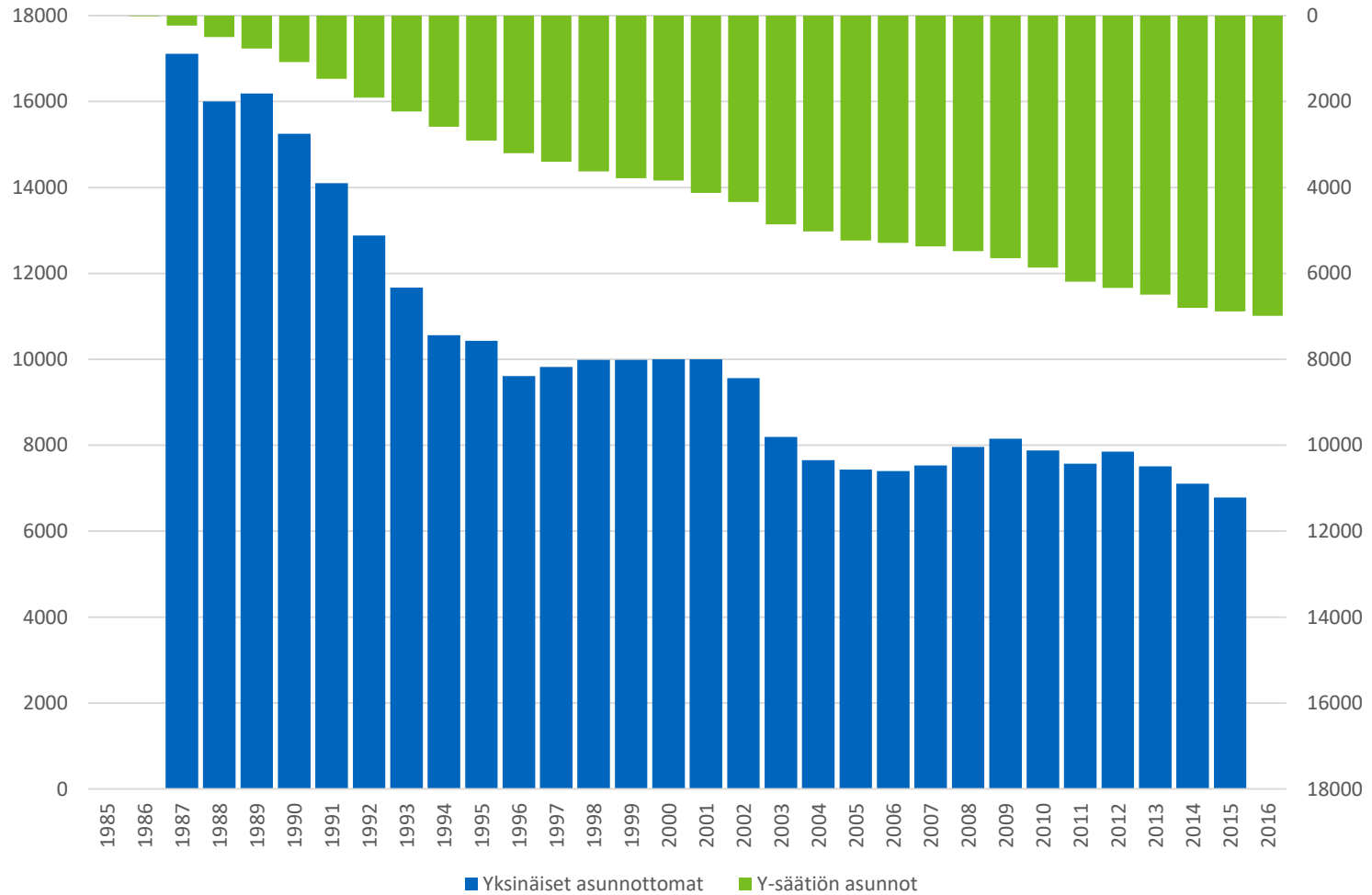
Andel av ARA-bostäder (GRÖN) inom hela nyproduktionen

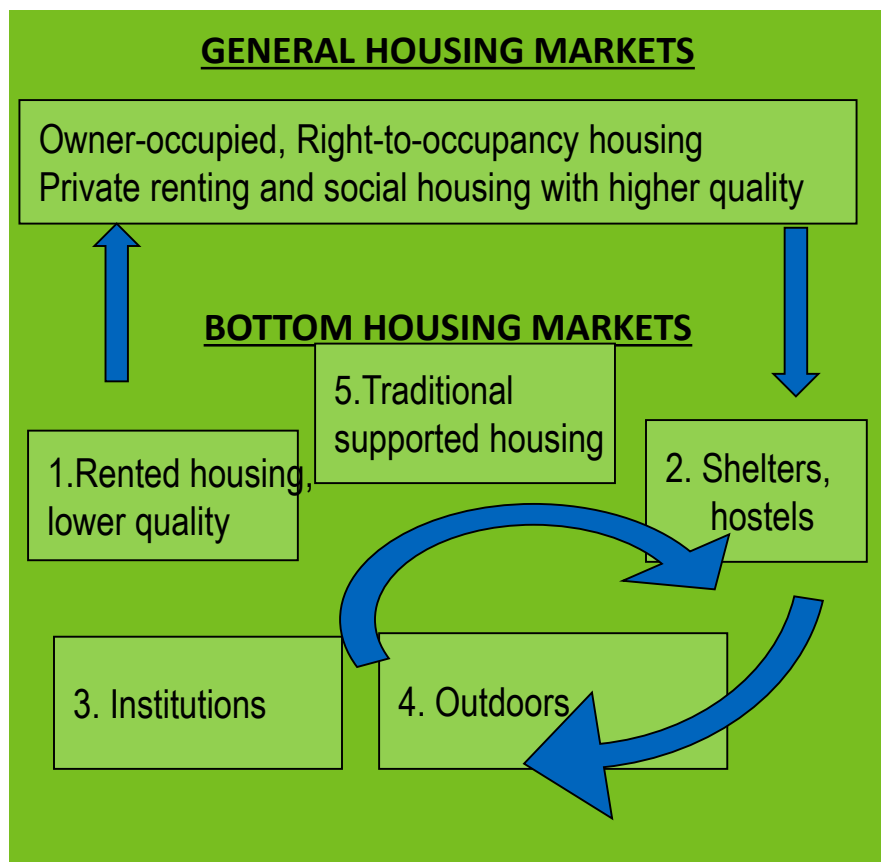
ARA-investeringsstöd för långtidsbostadslösa (RÖD) och andra specialgrupper 2005-2018. Bostäder 2 213, stöd 85,7 M€

Bostadsbeståndet av Y- stiftelsen (GRÖN) och antalet ensamman bostadslösa (BLÅ) i Finland 1987 - 2016

Homeless persons in the housing market 1980-1990's

New Housing Supply for Long-term Homeless Persons 2008 - 2015

	TOGETHER
Housing Units	1014
Youth Housing	435
Independent flats, For Supported Housing in Council Housing	1063
Independent flats, For Supported Housing in Third sector	626
Independent flats, For Independent Housing in Council Housing	376
TOGETHER	3514

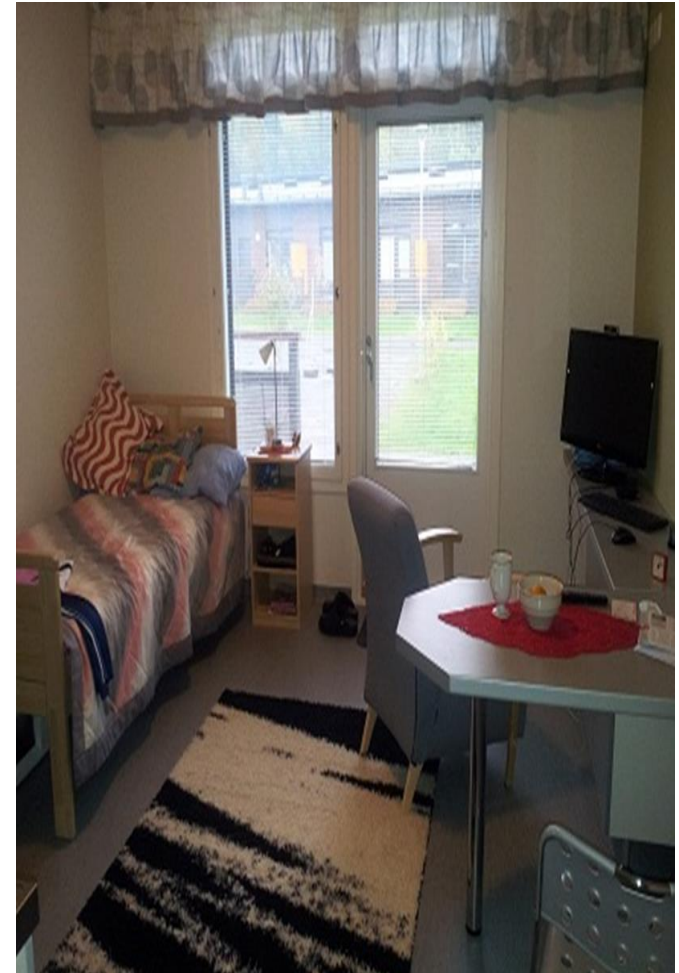
Bostad Först

Bostad först bygger på tanken att den som är hemlös

- måste få sin bostadssituation löst innan han eller hon kan ta itu med andra problem, som till exempel missbruk.
- erbjuds en permanent bostad med ett eget kontrakt.
- bostaden är en vanlig hyreslägenhet bland andra hyresgäster.
- ett mobilt team finns hela tiden tillhands för att stötta.
- metoden har prövats med goda resultat både i USA och i Norden.

Åtgärdsprogrammet för förebyggande av bostadslöshet 2016 - 2019

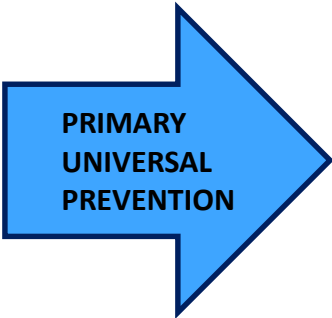
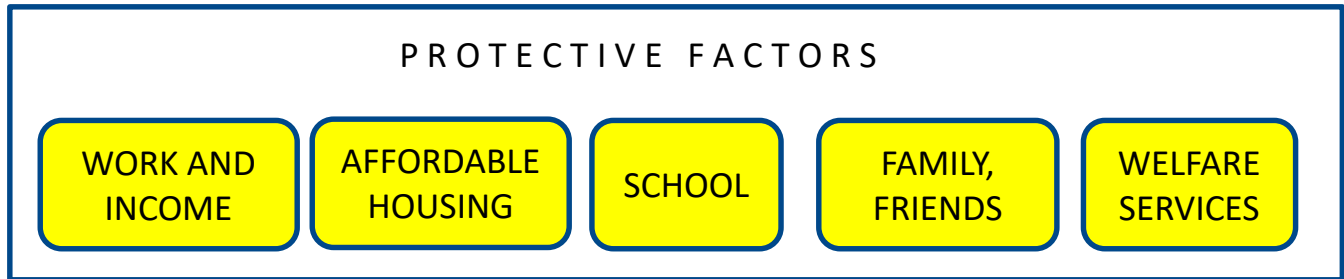
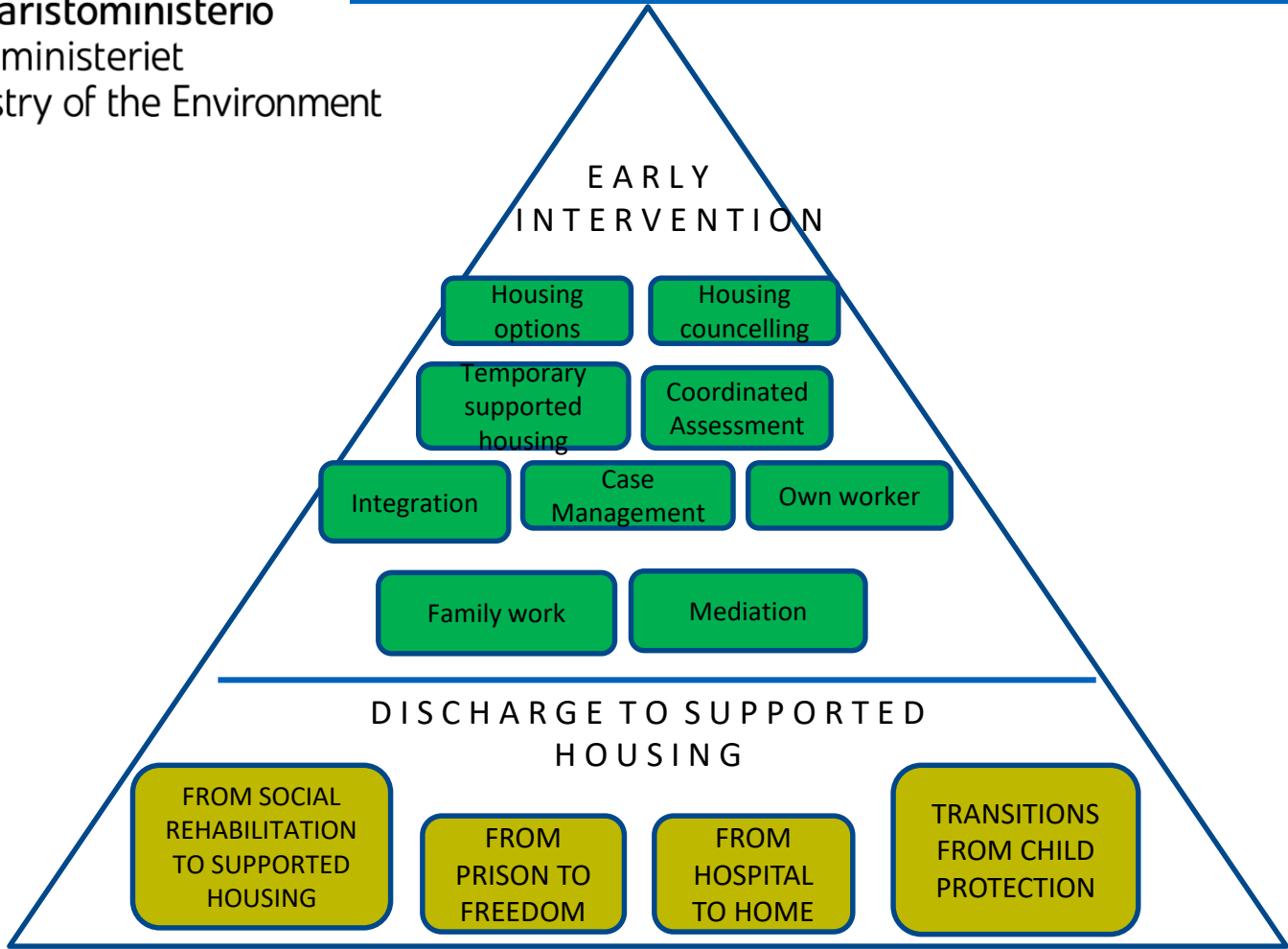
- Syftet är att man alltid säkerställer en persons trygga boende då man möter henne inom servicesystemet.
- Programmets målgrupp är personer som nyligen blivit bostadslösa, personer som varit bostadslösa en längre tid samt personer som hotas av bostadslöshet
- Unga personer eller familjer som är **överskuldssatta** och som hotas av vräkning
- En del av ungdomarna som **flyttar bort från barndomshemmet**
- **Rehabiliteringspatienter** inom mentalvårds- och missbrukarvården som flyttar till självständigt boende
- Kunder inom **barnskyddets eftervård** samt en del av ungdomarna som fyller 21 år och avslutar eftervården
- **Asylsökande** som fått uppehållstillstånd men vars integration misslyckats
- Samt **fångar som frigetts helt eller på prov** och som därmed blir bostadslösa

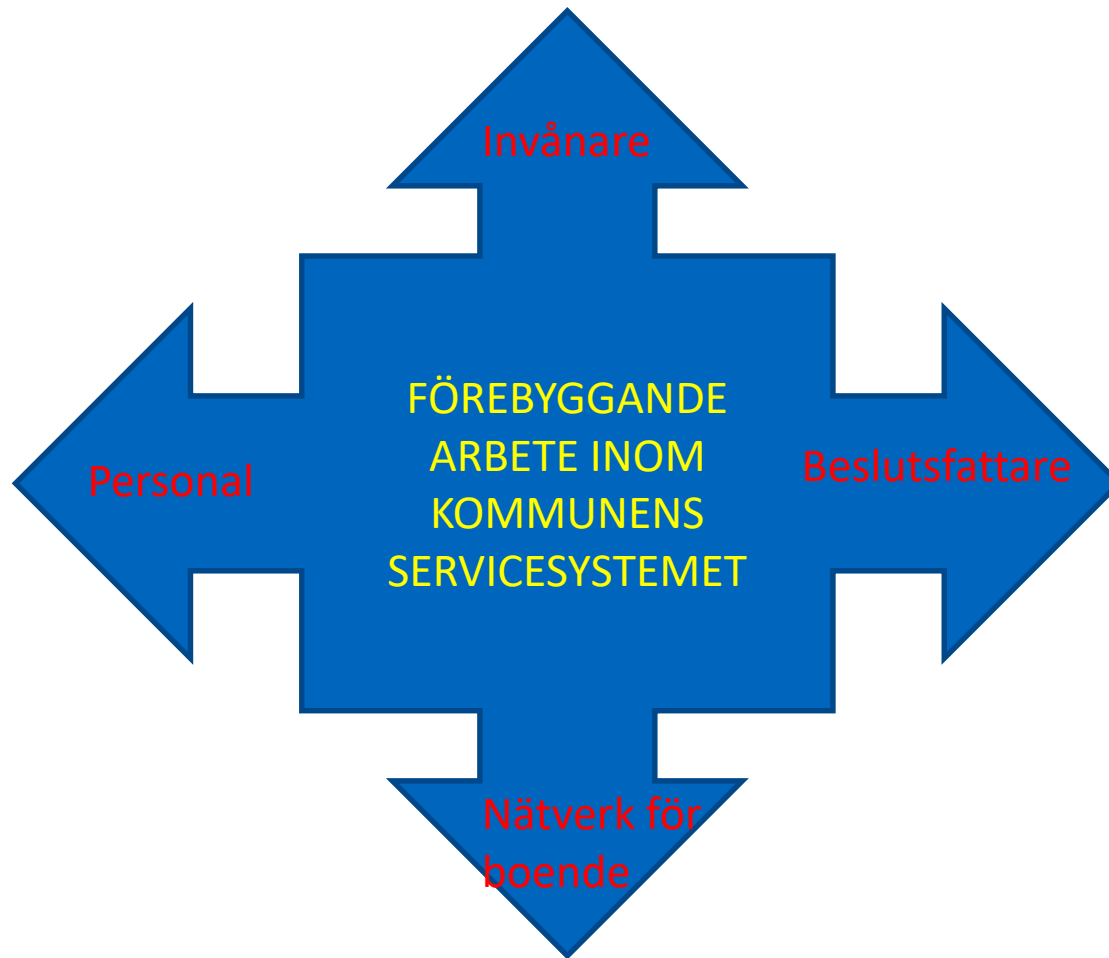

Preventing Homelessness - Framework

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Invånare

FÖREBYGGANDE
ARBETE INOM
KOMMUNENS
SERVICESYSTEMET

Personal

Beslutsfattare

Nätverk för
boende

Resultat

- Bostad först har tagits till bruk i alla så kallade PAAVO – städer. Nästa steg är utveckling av bostad först till unga bostadslösa eller under risk att bli bostadslös
- Alla natthärbergen har renoverats och omvandlats till stödboende med hyreskontrakt
- Långtidsbostadslöshet har minskat (2008 – 2015) med 1,345 personer (35%).
- Allmän bostadslöshet har efter programmet fortsatt att minska, nu första gången under 6 000 ensamboende, varav ungefär 1 100 långtidsbostadslösa (2018)
- Finland är ända EU – landet där bostadslöshet har under senaste åren minskat – nu för femte året i rad

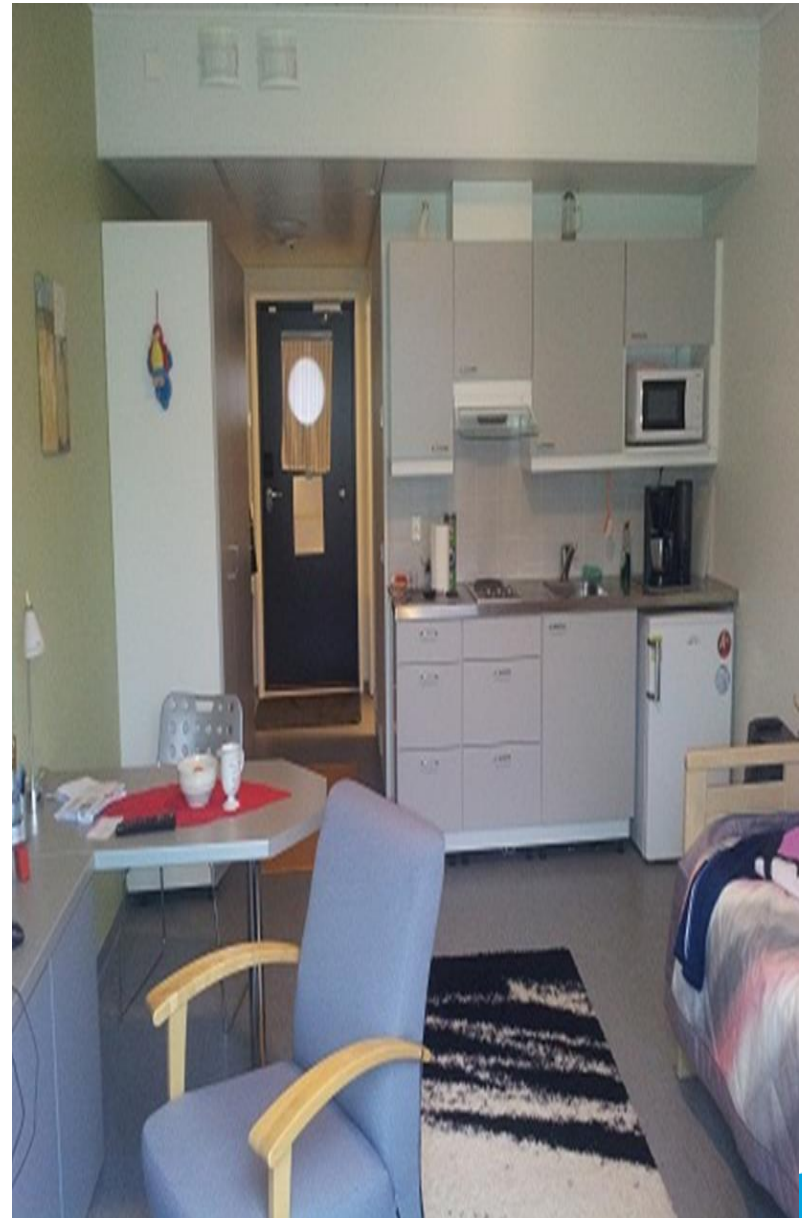

ENGAGEMANG (I)

- Regeringen kom överens om ansvariga roller på den statliga nivån
 - Miljöministeriet var ansvarig för bostadsfrågan och koordination av programmet
 - Finansierings- och utvecklingscentralen för boendet (ARA) ställde in investeringsbidrag (max 50 % av godkända kostnader) och lån för projekten som godkändes i avtalen mellan staten och städerna
 - Social- och hälsovårdsministeriet finansierade (max 50 % bidrag av godkända kostnader) rekryteringsutgifterna av ny personal som behövs i de nya boendeenheter
 - Penningautomatföreningen finansierade anskaffning av stödbostäder och organisering av tredje sektorns olika projekt
 - Justitieministeriet var ansvarig för utvecklingsprojekt för att utveckla fungerande lokala och klientanpassade praktik för stödboende för bostadslösa

ENGAGEMANG (II)

- Programmet utfördes via avtalen mellan staten och 10 största städer. Avtalen var konkreta och innehöll alla nödvändiga element för en effektiv implementering.
- Bostad först och "örmarkerade" statens finansiering ledde till noggrann lokal verkställande: planering och beslutfattande av nya boendeenheter och projekt, utveckling av tomterna, rekrytering och träning av ny personal, anvisning av bostäder, upphandling och organisering av stödtjänster.
- Offentlig finansiering under åtta år har varit ungefär 240 M€ (30 M€ årligen). Besparing av minskade sjukhus-, fängelse- och dylika anstaltkostnader är ungefär 15 000 €/bosatt person/år

ENGAGEMANG(III)

- Allt som allt genomfördes 64 nya bostads- och stödprojekt, varav staden var ansvarig för 21 och den tredje och privata sektorn för 43 projekt
- Alla relevanta aktörer fick sin allmän och individuell roll i programmet och organiserades till en operativ nätverk inom den statliga och lokala administrationen
- Strukturen underlättade identifiering och mottagande av mångfaldiga och speciella behov av långtidsbostadslösa människor

Utvecklingsarbete – lära att skapa förändring

LABORATORIET FÖR TRANSFORMATION 2019 – 2020
Utveckla bostad först 2.0

NÄTVERKET FÖR ATT UPPSKALA BOSTAD FÖRST
TJÄNSTER 2013 -

NAMN PÅ DÖRREN 2010 - 2012
Bostad först praktiken inom social och hälsövården

KONCEPTTÄVLING 2008-2009
Utveckla nya boende och servicelösningar för hemlösa

Nya regeringsprogrammet, bostadspolitiken:

Mal

3

Avskaffande av bostadslösheten på två valperioder

Målet är att halvera bostadslösheten under valperioden och avskaffa bostadslösheten på två valperioder, det vill säga senast 2027. Vi håller fast vid principen Bostad först, som har visat sig fungera. Vi ska särskilt koncentrera oss på att förbättra tillgången till boenderådgivning och förebygga bostadslöshet, med fokus på unga och invandrare.

Metoder

Ett samarbetsprogram ska inledas med de centrala stadsregionerna, tjänsteproducenterna och organisationerna för att halvera bostadslösheten till 2023 och avskaffa den till 2027. Målet att avskaffa bostadslösheten ska fogas till MBT-avtalen mellan staten och de stora stadsregionerna.

För att förbättra tillgången till boenderådgivning ska boenderådgivningen göras lagstadgad och anvisas tillräckliga resurser. Tillräcklig boenderådgivning ska tryggas i samarbete med kommunerna. Boenderådgivning bör tillhandahållas oberoende av boendeformen.

Statistikföringen av bostadslösheten ska utvecklas. Det ska till exempel byggas upp ett statistikföringssystem för bostadslöshet som grundar sig på nationella informationssystem, såsom Kanta-tjänsten, och som utöver statistiska uppgifter i realtid även producerar uppgifter om vägen till, under och ut ur bostadslösheten och om bakgrundsfaktorena.

KRITISKA FRÅGOR

How to regulate constant tension between growing demand of homeless services and unfunctional supply of rental accommodation ?

Balance between drinking and non-drinking in HF- housing and local services, how to succeed in harm reduction ?

HF – clients falling between welfare services. How to avoid new silos ? How to integrate homeless services into mainstream system ?